

Til: Beredskabskommissionen
Fra: Kasper Sønderdahl
Dato: 3. november 2016
Vedr.: NOTAT om beredskabets vagtcentraler og operative ledelsesstruktur

NOTAT

Behov for strategisk drøftelse i Beredskabskommissionen

Beredskab & Sikkerhed har hurtigt fundet ind i en driftsmæssig stabil gænge efter fusionen den 1. januar 2016. Det er således vurderingen, at den nuværende vagtcentraldrift og den nuværende operative ledelsesstruktur derfor bør forelægges Beredskabskommissionen til drøftelse med henblik på fastlæggelse af en strategisk retning, som beredskabets administration kan arbejde videre ud fra.

Dette notat giver baggrundsviden om den nuværende vagtcentralstruktur og om den nuværende operative ledelsesstruktur. Notat anfører de udfordringer, som Beredskab & Sikkerhed står over for i relation til fremtidig vagtcentraldrift og notatet beskriver den sårbarhed, som beredskabets nuværende operative ledelsesstruktur indeholder. Endelig omfatter notatet et forslag til strategisk retning, hvor vagtcentraldrift og operativ ledelsesstruktur styrkes ved samtænkning.

Baggrund om vagtcentraler

Beredskab & Sikkerheds vagtcentraler (varetaget af REKO på Djursland og Falck i Randers/Favrskov) modtager alarmudkald fra politiets alarmcentral (1-1-2) og fra automatiske brandalarmeringsanlæg (ABA) i virksomheder og på institutioner. Vagtcentralen udsender brandbiler (disponering) til de akutte udrykninger, og vagtcentralerne er radiovagt for indsatsenhederne i marken. Det er vagtcentralen, som sikrer optimalt sammensatte udrykninger, korrekt tilkald af ekstra ressourcer i form af flere brandmænd og brandkøretøjer, kontakter skadeservice, rekvirerer forplejning til brandmændene m.v. Det er også vagtcentralerne, som hurtigt efter modtagelsen af en ABA-alarm, tager kontakt til institutionen eller virksomheden for at klarlægge, hvorvidt der reelt er brand og om ekstra ressourcer skal afsendes.

I tilfælde af større hændelser er det vagtcentralen som tilvejebringer det overblik over indsatte ressourcer, som beredskabets ledelse træffer beslutninger ud fra. Det er endvidere vagtcentralerne, som i samarbejde med beredskabets indsatsledere tilsikrer fornøden beredskabsmæssig dækning af de områder, der er tømt for brandkøretøjer ved større hændelser.

Beredskab & Sikkerheds brandstationer i Randers Kommune og Favrskov Kommune betjenes af Falcks vagtcentral i Skejby. Brandstationerne i Syddjurs Kommune og Norddjurs Kommune betjenes af Beredskab & Sikkerheds egen vagtcentral, som er fysisk placeret hos REKO's vagtcentral, der er beliggende i Kolind og med backup i Grenå. Beredskab & Sikkerhed ejer radio- og disponeringssystemerne, der rent fysisk er placeret hos og betjenes af vagtcentralpersonalet fra REKO.

I forbindelse med sammenlægningen af de fire ejerkommuners tre beredskaber besluttede Beredskabsdirektøren i 2015, at den på daværende tidspunkt kendte vagtcentralstruktur skulle fortsættes uændret, idet selv små justeringer i vagtcentralernes opsætning og drift kan få store operative konsekvenser. Det blev således vurderet, at det var bedre at lade den kendte vagtcentralstruktur fortsætte, indtil fusionen var godt i hus og driften af Beredskab & Sikkerhed var stabiliseret.

Baggrund om operativ ledelsesstruktur

Som følge af beredskabets Fase 1-besparelser blev den operative ledelsesstruktur ændret, således at der fra 1. februar 2016 kun er to indsatsledere mod tidligere fire indsatsledere i vagt samtidig. I løbet af de seneste otte måneder har der to gange været behov for indsættelse af mere end to indsatsledere samtidigt. I begge tilfælde er der tilkaldt en vagtfri indsatsleder, som har hentet et reservekøretøj og dækket vagten hjemmefra. Det er således Beredskabsdirektørens vurdering, baseret på de seneste otte måneders drift, at beslutningen om reduktion fra fire til to indsatsledervagter er tilstrækkelig til dagligdags hændelser.

Den nuværende operative ledelsesstruktur er imidlertid kun tilstrækkelig til netop dagligdags hændelser. Med to vagthavende indsatsledere og Beredskabsdirektøren (som ikke er i vagt) som nærmeste reference er Beredskab & Sikkerheds operative ledelsesstruktur ikke tilstrækkelig robust til at imødegå de opgaver, som både klimahændelser, større ulykker, terror og aktivering af de kommunale kriseledelser, medfører.

Sandsynligheden for, at Beredskab & Sikkerhed skal håndtere større, længerevarende og komplicerede hændelser er markant og det er derfor nødvendigt at se på, hvordan der kan indføres en mere robust operativ ledelsesstruktur. En sådan forstærket ledelsesstruktur kan med fordel etableres med afsæt i en større omlægning af vagtcentralstrukturen, hvorfor disse to emner behandles samlet i nærværende notat.

Analyse af den nuværende vagtcentraldrift

Styrker

Den nuværende vagtcentraldrift er stabil og varetages på professionel vis af såvel Falck som REKO.

Ved ændringer i udryknings sammensætning (picklister) varetager Falck egen opsætning af den af beredskabet fastlagte udkaldsstruktur. Tilsvarende opsætning varetager Beredskab & Sikkerhed på egen vagtcentral hos REKO.

Udkald til brandmændene via bippere sker på beredskabets egne master på Djursland, mens det sker på Falcks master i Randers Kommune og Favrskov Kommune.

Både Falcks og REKOs vagtcentraler er døgndækkende bemandede 24/7/365. Hos Falck er der personale, som fysisk sidder ved et operatørbord på vagtcentralen døgnet rundt. Hos REKO er vagtcentralen fysisk bygget sammen med ejerboligen til REKO. Når en alarm indløber om natten bemandedes operatørbordet ved, at ejeren af REKO står ud af sengen og løber ind på vagtcentralen. Det lyder umiddelbart både gammeldags og sårbart, men dette opsæt har fungeret i mindst 15 år og det fungerer upåklageligt.

Svagheder

Falcks vagtcentral varetager driften af indsatsenheder i Randers Kommune og Favrskov Kommune. REKOs vagtcentral varetager driften af indsatsenheder i Norddjurs Kommune og Syddjurs Kommune. Indtil 29. november 2015 var der end ikke etableret en kommunikationsvej mellem de to vagtcentraler. De to vagtcentraler kan ikke overlappende hinanden (ingen redundans) i det man anvender to forskellige udkalds- og radiokommunikationssystemer. I kraft af, at driften fortsat håndteres af to vagtcentraler betyder det, at der ikke kan tilvejebringes et samlet overblik over indsatsenheder og ressourcer i Beredskab & Sikkerheds fire ejerkommuner. Denne løsning er sårbar og ikke tilstrækkelig robust til håndtering af større, længerevarende og komplicerede indsatser.

I dag er det den vagthavende indsatsleder, der ved en kompliceret indsats også skal sørge for, at der er fornøden dækning af de områder, som brandkøretøjerne har forladt. Dette sker med hjælp fra vagtcentralen, men ansvaret er placeret hos indsatslederen, hvilket principielt er forkert. Den vagthavende indsatsleder bør netop kun være allokert til én indsats af gangen af hensyn til mandskabets sikkerhed og kvaliteten af indsatsledelsen.

Muligheder

Ejerkommunerne bag Beredskab & Sikkerhed udnytter langt fra i dag de muligheder, som en døgndækkende vagtcentral-løsning rummer. Alle fire kommuner betaler i dag for løsning af opgaver på andre vagtcentraler uden for beredskabet, som principielt kunne håndteres på Beredskab & Sikkerheds vagtcentral. Det drejer sig om tilslutning og overvågning af tyverialarmer, tilslutning og overvågning af tekniske alarmer, overvågning af videokameraer på offentlige bygninger m.v. Såfremt Beredskab & Sikkerheds vagtcentral opgraderes med software (en engangs-investering på ca. kr. 25.000,-) så kan samtlige fire kommuners tyverialarmer overføres til beredskabets vagtcentral. I dette notat gives senere et bud på, hvorledes beredskabets vagtcentral kan varetage overvågning af ejerkommunernes tyverialarmer m.v. hvorved hver enkelt ejerkommune kan høste besparelser.

Trusler

Der er under Forsvarsministeriets departement nedsat en hurtigt arbejdende national arbejdsgruppe, som skal udarbejde et forslag til fremtidig vagtcentralstruktur i Danmark. Arbejdsgruppen har første møde i oktober måned og skal aflevere indstilling til departementet senest 1. februar 2017.

Et resultat af arbejdsgruppens arbejde kunne være at antallet af vagtcentraler på landsplan reduceres markant. En sådan beslutning kan kun hilses velkommen hos Beredskab & Sikkerhed, hvor vi for længst har konkluderet, at de nuværende seks brand-vagtcentraler i Region Midt bør samles i én vagtcentral-løsning for hele regionen.

En statslig centralisering af disponeringen af de kommunale brandkøretøjer (som seneste ændring i Beredskabsloven åbner mulighed for), er imidlertid en alvorlig trussel mod og indgriben i det kommunale selvstyre. Så længe kommunerne bærer ansvaret for beredskabets dimensionering, så bør disponeringen af de kommunale brandkøretøjer naturligvis også forblive på kommunale hænder – blot skal kommunerne forstå at gå sammen i større vagtcentral-enheder og forløse potentialet herved.

I 2015 var en arbejdsgruppe nedsat under KKR i Region Midt for at se på mulighederne for at fusionere de nuværende kommunale vagtcentraler. Desværre var der ikke opbakning til en sådan model fra de øvrige beredskaber i Region Midt. Hos bl.a. Østjyllands Brandvæsen og Midtjysk Brand og Redning anvendes vagtcentralen til at generere indtægter, som kan subsidiere beredskabets drift. Bl.a. betaler kommunale institutioner for tilslutning af deres tyverialarmer til beredskabets vagtcentral. Beredskabet høster et overskud fra disse tilslutninger, som så indgår i beredskabets driftsøkonomi.

Foruden truslen om statsliggørelse og centralisering med tilslutningspligt uden gennemsigtig økonomistruktur, så er der yderligere opstået et behov for revision af den nuværende økonomistruktur i vagtcentraldriften. Med virkning fra 1. juli 2016 er beredskabsloven ændret, således at fastsættelsen af gebyr for tilslutning til, overvågning af og udrykning til automatiske brandalarmer skal baseres på en vurdering af beredskabsenhedernes faktiske omkostninger. Herved forsvinder muligheden for, at videreføre den nuværende praksis, hvor Falck opkræver et gebyr for tilslutning og overvågning, der blot indeksreguleres år for år, men som ikke er baseret på et reelt skøn af de afledte omkostninger.

Beredskab & Sikkerhed har allerede i dag mulighed for at nedlægge vores egen vagtcentral hos REKO og blive kunde hos Falck. Beredskab & Sikkerhed har også mulighed for at blive kunde hos Østjyllands Brandvæsen eller Midtjysk Brand & Redning. En sådan løsning vil tilsikre et samlet operativt overblik over indsatte ressourcer og vil muligvis også kunne bidrage til en mindre driftsbesparelse hos Beredskab & Sikkerhed. Imidlertid vil Beredskab & Sikkerhed – som ved en statslig centralisering - være sat uden for strategisk indflydelse på vagtcentralens drift og økonomistruktur. En løsning, hvor Beredskab & Sikkerhed er "kunde" hos en vagtcentral er på sigt ikke længere interessant, da vi afskæres fra at opnå en gennemsigtig pris- og økonomistruktur. Som det fremgår nedenfor er den nuværende økonomiske struktur kun gennemsigtig for den vagtcentraldrift, som foregår hos REKO og ikke hos Falck.

Årlige omkostninger	Falcks vagtcentral	Beredskabets vagtcentral hos REKO
Radiooperatør og telefonpasning	Ukendt	248.700
Leasingydelse software	Ukendt	287.772
Masteleje	Ukendt	0
Bippere	Ukendt	100.000
Samlet pris til vagtcentraldrift	1.926.358	636.472
Omkostning pr. anlæg	"Private anlæg": 241 "Kommunale anlæg": 127 I alt: 368 Svarende til kr./pr anlæg: 5.234	"Private og kommunale anlæg": 145 Svarende til kr./pr anlæg: 3.050

Prisen for vagtcentraldriften hos REKO er baseret på realomkostninger, som de er bogført i 2016.

Prisen for vagtcentraldriften for Randers Kommune og Favrskov Kommune hos Falck beregnes således:

Samlet beløb, som Falck opkræver hos virksomheder for overvågning af ABA-anlæg. Beløbet tilfalder Falck.	241 ikke-kommunale anlæg i Randers og Favrskov med en årlig overvågningsafgift på kr. 8.399,- pr. anlæg	2.024.214
Tilslutning af kommunale institutioners anlæg i Randers og Favrskov	127 kommunale anlæg er tilsluttet hos Falck, som ikke kræver betaling for disse.	0
Pris for vagtcentral drift for Favrskov Kommune	Jf. kontrakttillæg	90.000
Pris for vagtcentral drift for Randers Kommune	Ydes som rabat på den samlede oprindelige brandkontrakt med Randers Kommune	-187.856
Samlet omkostning til vagtcentral drift hos Falck		1.926.358

Hvor Falck opkræver overvågningsafgift (kr. 8.399 pr. anlæg) hos virksomheder med ABA-anlæg i Randers og Favrskov Kommuner, så er det Beredskab & Sikkerhed, som opkræver den årlige overvågningsafgift hos alle samtlige tilsluttede anlæg i Norddjurs og Syddjurs Kommune (kr. 4.750 pr. anlæg). Beredskab & Sikkerhed opnår herved en indtægt fra de 145 anlæg på kr. 688.750,- årligt. Beredskab & Sikkerhed har således et overhead på vagtcentraldrift på kr. 688.750 – 636.472 = kr. 52.278. Overhead på Falcks vagtcentral er ukendt for Beredskab & Sikkerhed.

Forslag til ny vagtcentralstruktur, der samtænkes med opgradering af den operative ledelsesstruktur

Beredskab & Sikkerhed har samlet set gennemsnitligt mellem tre og fire udrykninger pr. døgn året rundt. Derfor er Beredskab & Sikkerhed som udgangspunkt for lille en enhed til at retfærdiggøre en døgndækkende vagtcentral-løsning, som det kendes fra Falck i dag, hvor operatørerne sidder og venter på en brandalarm.

At der opretholdes to vagtcentral-løsninger i samme beredskab er selvsagt økonomisk uklogt og bør ændres.

Det skal derfor anbefales, at der etableres én vagtcentral på en måde, så Beredskab & Sikkerhed opnår strategisk indflydelse, gennemsigtig økonomistruktur og et samlet operativt overblik.

En løsning kunne være, at Beredskab & Sikkerhed afdækker muligheden for at etablere et ejerfællesskab med andre beredskabsenheder, som så kan varetage udvikling og drift af en fælles

vagtcentral-løsning. Beredskab & Sikkerhed skal sikres en plads i bestyrelsen for ejerfællesskabet, således der opnås strategisk indflydelse på økonomistrukturen.

Sammen med f.eks. tre andre beredskabsenheder kunne der etableres et ejerfællesskab af en døgnbemandet vagtcentral med systemer til alarmmodtagelse, disponering, telefonsluser og fornødne back up-systemer. Hvert beredskab betaler en ligelig andel til driften af denne "Basis-konstruktion". Såfremt det enkelte beredskab kan sælge tilslutning af yderligere alarmer/opgaver, så kan beredskabet sende disse penge retur til beredskabets ejerkommuner.

Man kunne også forestille sig en model, hvor den nye fælles vagtcentral løser overvågning af tyverialarmer uden beregning for ejerkommunerne fordi driftsomkostningerne hertil i forvejen er dækket af Basisstrukturen og fordi fællesskabet ikke skal tjene penge.

Som led i etableringen af vagtcentralfællesskabet kunne indføres en Operationschef, der dels vil varetage ledelsen af vagtcentralen og dels vil varetage ledelsen af de indsatsledere, som de tilsluttede beredskabsenheder har i vagt – selvsagt på tværs af kommunegrænserne. Beredskab & Sikkerhed er med 3-4 udrykninger selvsagt for lille til at indføre en Operationschef i den eksisterende organisation. Men muligheden kunne netop foreligge i et tæt samarbejde med andre beredskabsenheder.

Operationschefen vil være en meget erfaren indsatsleder med efteruddannelse, som dels kan tilsikre fornøden beredskabsfaglig support til indsatslederne i marken og dels kan tilsikre fornøden beredskabsmæssig dækning af det samlede slukningsområde i tilfælde af større hændelser. Ledelsesmæssigt vil operationschefen matche politiets vagtchef, som netop er den øverste ledelsesrepræsentant på vagt 24/7 hos politiet.

Operationschefen vil indgå i døgnvagt 365 dage om året og vil fysisk være tilstede på vagtcentralen med følgende opgaver:

- Ansvar for styring af det operative ledelsessystem og tilsikre, at alle indsatser forløber i henhold til beredskabernes overordnede strategi samt at de løses med den nødvendige kvalitet og sikkerhed.
- Ansvar for risikoovervågning af omverden, herunder at være ansvarlig for den fremadrettede og proaktive planlægning af beredskabet, vejrligssituationer, forhøjet trusselsniveau og lignende.
- Håndtering af presse i dagligdagen.
- Håndtering af andre myndigheders henvendelser på operationsniveau.
- Ledelse af alle tilsluttede beredskabers medarbejdere fra kl. 16.00-08.00

- Tilsikring af beredskabsmæssig dækning i de områder, hvor brandkøretøjer fjernes i tilfælde af større hændelser.
- Optimal udnyttelse af mandskabsressourcer
- Inddækning ved sygdom.
- Kommunikationsberedskab via Twitter og Web ved større hændelser.
- Ansvarlig for underretning af beredskabsdirektører og aktivering af de kommunale kriseledelser ved større hændelser.
- Vedligeholdelse af indsatsplaner og action cards i stille perioder.

Etablering af en Operationschef på tværs af de tilsluttede beredskaber vil kræve ca. 6 mand for at dække en døgnvagt 365 dage om året. Omkostningen anslås at andrage ca. 3.5 mio. årligt, hvis det skal ske ved nyansættelse. Alternativt kunne nuværende, erfarne indsatsledere efter konkret udvælgelse tilbydes at indgå i Operationschef-vagten med et vederlag på f.eks. 4.000 pr. døgnvagt som tillæg til deres nuværende løn. Omkostningen herved kunne så begrænses til kr. 1,5 mio årligt. Omkostningen finansieres via tilslutningsbidraget til vagtcentralfællesskabet. Tilsluttes eksempelvis 3 beredskaber, så vil hvert beredskab stille to operationschef-kandidater til rådighed for vagtordningen.

Anbefaling

Det anbefales, at der etableres et samlet operativt overblik over Beredskab & Sikkerheds enheder baseret på drift fra én vagtcentral. Dette bør være etableret fra 2018.

Det anbefales, at der snarest indledes dialog med Falck om den fremtidige vagtcentralfinansiering og opkrævning af gebyr for tilslutning og overvågning af ABA-alarmer og at der i løbet af 2017 etableres et beslutningsgrundlag til Beredskabskommissionen om harmonisering af gebyrer for tilslutning, overvågning og udrykning til alarmer fra ABA-anlæg baseret på de faktiske omkostninger i overensstemmelse med lovændringerne i beredskabsloven til implementering fra 2018.

Det anbefales også, at mulighederne for at indgå i et udviklingssamarbejde om en vagtcentralmodel og forstærket operativ ledelsesstruktur med andre beredskaber sonderes. Det skal i den forbindelse tilsikres, at Beredskab & Sikkerhed får strategisk indflydelse på omkostningsstruktur og drift.